

מדד השלום - אוקטובר 2012 פרופ' אפרים יער ופרופ' תמר הרמן

לקראת הבחירות הקרבות והולכות בארה"ב ובישראל, התרכז סקר מדד השלום לחודש אוקטובר בנושאים אלקטורליים למיניהם. מן הראוי לציין, כי הסקר נעשה ימים ספורים לפני ההכרזה על הקמתה של רשימה משותפת לליכוד ולישראל ביתנו – צירוף שעשוי להשפיע על כוונות ההצבעה של הבוחרים, כמו גם על עמדותיהם בנושאים אחרים שנבחנו על ידינו בסקר הנוכחי.

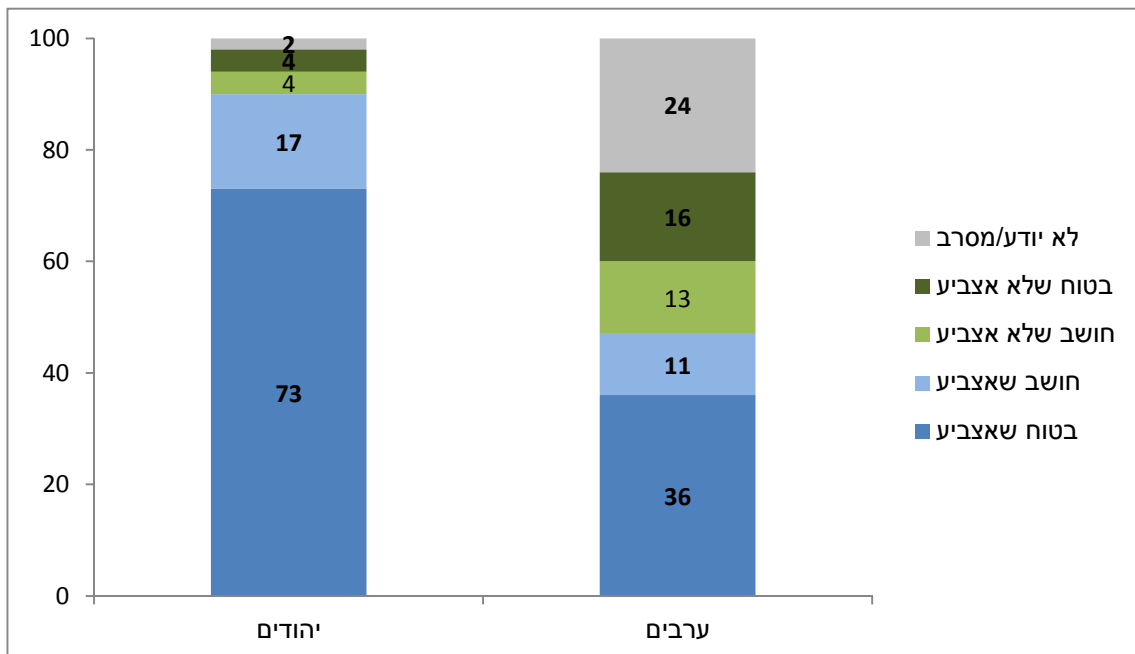
- **היהודים מעדיפים – רומני; הערבים - אובמה.** רוב ברור בציבור היהודי (57%) סבורים כי מבחינת האינטרסים של ישראל, עדיף שמועמד הרפובליקנים, מיט רומני ייבחר לנשיא הבא של ארה"ב. רק 22% סבורים כך לגבי הנשיא המכהן – ברק אובמה. העדפה זו משקפת אל נכון את הנטייה הימנית הרווחת בציבור היהודי בתחום החוץ והביטחון (55.5% מגדירים עצמם כיום כימין או ימין מתון, 31% כמרכז, ורק 17% כשמאל או שמאל מתון). ואכן, מבין המזהים עצמם כימין לגונוני, 70% מעדיפים את רומני לעומת 13% בלבד המעדיפים את אובמה. גם במרכז ההעדפה הברורה היא לרומני, כאשר השיעורים הם 54% ו-24.5% בהתאמה. ההיפך הוא הנכון לגבי השמאל – כאן ידו של רומני על התחתונה: רק 30% סבורים כי רומני עדיף לישראל, לעומת 51% הסבורים כך לגבי אובמה. בציבור הערבי יש העדפה ברורה לנשיא אובמה - 45% סבורים כי הוא טוב יותר מבחינת האינטרסים של ישראל ורק 15% סבורים כי רומני טוב יותר מבחינת האינטרסים של ישראל (לשאר אין דעה ברורה).
- **היהודים - הבחירות בארה"ב לא ישפיעו על הבחירות בארץ; הערבים - להיפך.** לצד ההעדפה הברורה לרומני, 69% מהיהודים חושבים או בטוחים כי לתוצאות הבחירות בארה"ב לא תהיה השפעה ישירה על ההצבעה של הציבור בבחירות הקרבות בישראל. לעומת זאת בציבור הערבי יש רוב (51%) המעריכים כי תוצאות הבחירות בארה"ב דווקא כן ישפיעו על ההצבעה בבחירות שיערכו בישראל לאחר מכן.
- **רוב יהודי מכריע מתכוונים ללכת לקלפי; הערבים בטוחים פחות.** אם לשפוט של פי "הצהרת הכוונות" של המרואיינים בסקר הנוכחי, הרי שעם תחילתה של מערכת הבחירות לכנסת הבאה נראה ששיעור ההשתתפות בהצבעה יהיה גבוה מאוד הפעם: 90% מהיהודים אומרים שהם בטוחים (73%) או חושבים (17%) שיצביעו. ניתוח לפי גיל ולפי שיוך עצמי למחנה פוליטי לא הניב הבדלים מובהקים. מידה נמוכה יותר של ביטחון קיימת בשאלה עבור מי יצביעו: רק 43% מהיהודים בטוחים כיום עבור מי יצביעו ועוד 31% די בטוחים בכך (סה"כ 74%). מבין המרואיינים הערבים רק 47% אמרו שהם בטוחים או חושבים שילכו להצביע, 28% חושבים או בטוחים שלא ילכו להצביע ולשאר אין כרגע תשובה חד משמעית. לעומת זאת בין מי שחושבים או בטוחים שילכו להצביע - יש רוב ברור (65%) שהם בטוחים או חושבים שהם כבר יודעים עבור מי יצביעו.
- **היהודים רוצים לדעת כמה פתקים לבנים יהיו; הערבים - חלוקים.** ייתכן משום שהם צופים שרבים יצביעו הצבעת מחאה ויטילו לקלפי משום כך פתקים לבנים, הרי שבניגוד למצב החוקי הקיים, לפיו בעת פרסום תוצאות הבחירות מספר הפתקים הלבנים מצורף ומדווח יחד עם

הקולות הפסולים, רוב ברור (69%) בקרב היהודים מעדיף שהפתקים הלבנים יפורסמו בנפרד. המרואיינים הערבים ממש חצויים בשאלה זו – 46% רוצים פרסום נפרד ו- 45% לא גילו רצון לכך.

- היהודים מצהירים כי האידיאולוגיה חשובה להם יותר מן המנהיג; אצל הערבים – הסדר הפוך.** בשאלה מה השיקול המרכזי המדריך אותם עבור איזו מפלגה להצביע – המנהיג או האידיאולוגיה - עמדת הציבור היהודי ברורה: 51.5% טוענים שהגורם החשוב ביותר הוא האידיאולוגיה ו-27% מציינים את המנהיג כגורם החשוב ביותר. כצפוי, בקבוצות הגיל המבוגרות ביותר לאידיאולוגיה משקל רב יותר מאשר בקבוצות הצעירות, וההיפך כשמדובר במנהיג, אם כי בכל קבוצות הגיל היהודיות הסדר המוצהר הוא ראשית - אידיאולוגיה ושנית – מנהיג. פילוח לפי מחנה פוליטי לא העלה בנושא זה הבדלים מובהקים. בקרב הערבים התמונה שונה: השיעור הגבוה יותר – 38% הצביעו על המנהיג כגורם המשפיע עליהם ביותר בעת ההחלטה עבור מי להצביע ואילו 29% הצביעו על האידיאולוגיה כחשובה יותר.
- יהודים: שלום ובטחון, חברה וכלכלה; ערבים: שלום וביטחון, כלכלה וחברה.** ממצא חשוב הוא כי לאף אחד מהנושאים האידיאולוגיים אין רוב מכריע בציבור היהודי. פחות מחצי (42%) מהמרואיינים היהודים, ציינו כחשוב ביותר את הנושא השלום וביטחון, 31% - את עמדות המפלגה בנושאי חברה, כגון צמצום פערים וחינוך, ו-21% העמידו בראש הסולם את הצורך בשמירת היציבות הכלכלית. אם מצרפים נושאי חברה וכלכלה יחד מקבלים, 52% שיעור העולה על מספרם של מי שהצביעו על שלום וביטחון כנושאים החשובים להם ביותר, מה שעשוי להורות על שינוי משמעותי בסדרי העדיפויות של הציבור היהודי בישראל. פילוח לפי מחנות פוליטיים מעלה הבדלים משמעותיים: בימין הסדר הוא שלום וביטחון, כלכלה וחברה. במרכז - כלכלה, שלום וביטחון ואז חברה, ואילו בשמאל הסדר הוא חברה, שלום וביטחון וכלכלה. כשמדובר בציבור הערבי לנושא השלום והביטחון עדיפות חד-משמעית: 59%. במקום השני (25.5%) ניצבים נושאי כלכלה ורק 12% העמידו במקום הראשון נושאים חברתיים.
- היהודים - נתניהו לא החמיץ הזדמנויות לשלום; ערבים - החמיץ.** רוב בציבור היהודי (53%) מאמינים כי במהלך כהונתה של ממשלת נתניהו הנוכחית לא היו הזדמנויות לחידוש המשא ומתן עם הפלסטינים. כשליש חושבים שכן היו הזדמנויות כאלה. לעומת זאת בציבור הערבי התמונה הפוכה – הרוב (59%) סבורים כי נתניהו החמיץ גם החמיץ הזדמנויות לשלום עם הפלסטינים בתקופת כהונתו זו.
- ציפייה נמוכה לשינוי בתחום הבטחון בעקבות הבחירות.** 60% מהיהודים סבורים כי אין זה משנה איזו ממשלה תקום לאחר הבחירות, המדיניות בנושא הפלסטיני לא תהיה שונה במידה משמעותית. תפיסה זו קשורה מן הסתם בפער הקטן יחסית, בין מי שסבורים כי יש הבדל ברור בין העמדות של מפלגות הליכוד והעבודה בנושאי חוץ ביטחון (50%) לבין הסבורים כי אין ביניהם הבדל ברור (38%). פרדוקסלית, בעניין זה הערבים דומים מאוד בהערכתם ליהודים – 65% מהם סבורים כי תהיה הממשלה שתקום אחרי הבחירות אשר תהיה – המדיניות תהיה דומה בתחום זה.

- **אי בהירות לגבי הכיוון החברתי-כלכלי בעקבות הבחירות.** לעומת זאת הציבור היהודי חצוי בשאלה האם יהיו הבדלים בנושאי חברה וכלכלה בהתאם לממשלה שתיבחר 49% חושבים שיהיו הבדלים לעומת 46% שחושבים שאין זה משנה איזו ממשלה תיבחר – המדיניות בתחומי החברה והכלכלה לא תהיה שונה. בציבור הערבי יש רוב (63%) המחזיקים בהערכה דומה לזו של התחום הבטחוני – כלומר, המדיניות תהיה דומה ללא קשר להרכב הממשלה שתקום.
- **יהודים - לא רוצים ערבים בקואליציה; ערבים - רוצים.** רוב ניכר בציבור היהודי (64%) מתנגד להשתתפות של מפלגות ערביות בקואליציה שתקום לאחר הבחירות. בציבור הערבי, שלא במפתיע, יש רוב, אם כי לא גדול מאוד (56%) שהיו רוצים לראות מפלגות ערביות בקואליציה.

תרשים החודש: עד כמה אתה בטוח כיום אם תצביע בבחירות הקרובות?

מדד המשא ומתן: 45.5 (מדגם יהודים: 44.8)

מדד השלום נערך בחסות [תכנית אוונס לגישור ופתרון סכסוכים](#) (אוניברסיטת תל אביב) ושל [המכון הישראלי לדמוקרטיה](#). הסקר בוצע בטלפון בתאריכים 22-24 באוקטובר על ידי מכון "דחף". השתתפו בו החודש 601 מרואיינים שהם מדגם מייצג של האוכלוסייה הבוגרת בישראל. טעות המדידה למדגם בגודל זה היא 4.5%. עיבודים סטטיסטיים: גב' יסמין אלקלעי.